

Výchova proti šikaně

Hlavní vedoucí zotavovací akce – specifikum stanových táborů bez pevného objektu

AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ

- jde o porušení společenské normy spojené s omezováním základních práv druhých osob.
- může mít různé formy, motivy a projevy.
- k zvláště společensky nebezpečným jevům objevujícím se v prostředí školy, ale i v zájmových skupinách, na pracovištích atd. patří **šikana**.

DEFINICE ŠIKANY

Šikanování lze vymezit jako jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat druhého, případně skupinu druhých osob. Jedná se o cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině druhých, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů se nemohou bránit.

ZNAKY ŠIKANY

- opakované ubližování
- bezbrannost oběti
- asymetričnost (více proti jednomu).

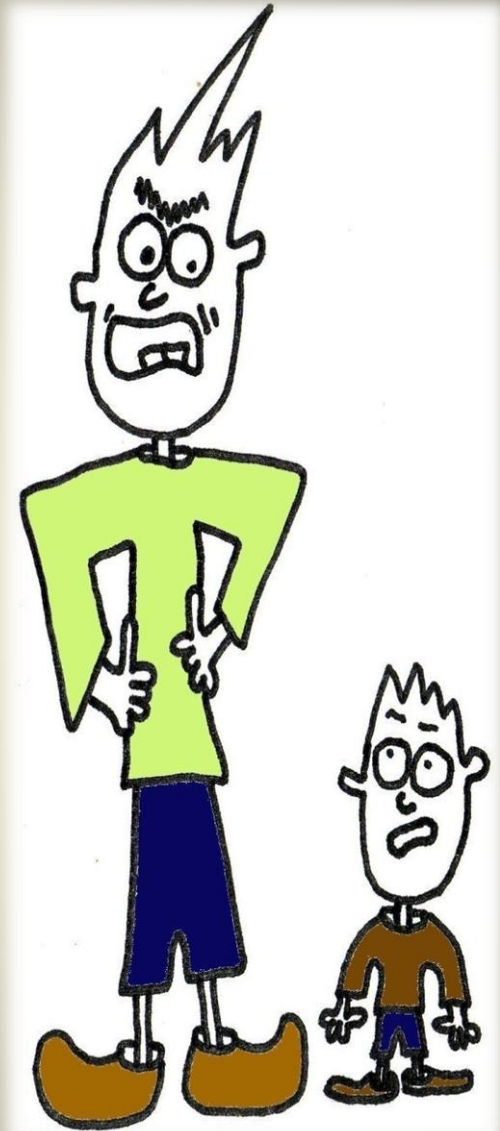

FORMY ŠIKANY

- fyzické násilí a ponižování v podobě bití, vydírání, loupeží
- psychické ponižování a vydírání, nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování
- destruktivní aktivity zaměřené na majetek oběti, poškozování věcí druhé osobě
- šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení, ignorování a izolace jedince či skupiny třídní nebo jinou skupinou

OBĚTI ŠIKANY

- somatické zvláštnosti
- psychické zvláštnosti: děti s nízkým sebevědomím (tiché, plaché, citlivé, ustupující, ...), děti neschopné zaujmout (osamělé- bez kamarádů, neduživé, ...), děti s útočným chováním (dráždící, popichující, protivné, ...), noví žáci, vynikající žáci, ...
- obětí se může stát ale prakticky kdokoli

DRUHY PREVENCE

1. Nespecifická primární prevence - zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního chování prostřednictvím volnočasových aktivit.
2. Specifická primární prevence - je cíleně zaměřena na předcházení a omezení výskytu různých forem rizikového chování dětí.
3. Všeobecná prevence - je orientována na standardní populaci, u níž nebyla zjištěna tendence k rizikovému chování.
4. Selektivní prevence - je zaměřena na jedince, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování.
5. Indikovaná prevence - je orientována na jednotlivce i skupiny, u nichž byl již zaznamenán výskyt rizikových faktorů v chování, ať ve škole, nebo v rodině

Dílčí výchovně – vzdělávací cíle volnočasových skupin dětí a mládeže

- uspokojovat a kultivovat potřeby účastníků
- seznamovat s možnými zájmovými aktivitami a náměty pro jejich naplňování, usměrňovat, formulovat a rozvíjet zájmy skupiny i jednotlivých členů
- pomáhat objevovat dispozice jedinců, rozvíjet jejich specifické schopnosti na základě objevených dispozic
- podporovat snahy o sebevýchovu, podporovat utváření žádoucích rysů osobnosti

- podporovat zdravý tělesný rozvoj, zvyšovat fyzickou zdatnost, zlepšovat kondici
- dbát na dodržování psychohygieny, dodržovat racionální denní režim, naučit je účinným antistresovým programům, posilovat autoregulační systémy
- vychovávat k odpovědnosti za svou osobu a za své zdraví
- posilovat citové vazby, cvičit komunikační dovednosti v různých sociálních prostředích

- dávat podněty k uplatňování osobnosti dítěte v jeho skupině
- zvyšovat sociální kompetence - rozvíjet sociální orientaci, posilovat odpovědnou spoluúčasť na vytváření programu své sociální skupiny, učit objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
- vést k odpovědnosti za své chování, k vlastní odpovědné životní cestě v síti společenských vztahů, naučit pravidlům společenského chování a v denním životě je užívat

- vytvářet společensky žádoucí hodnotové orientace, posilovat úctu k ověřeným hodnotám, porozumění, toleranci
- pokládat základy právního vědomí a respektovat právní ustanovení, uvědomovat si nejen vlastní práva, ale i povinnosti
- vytvářet u dětí sebevědomí a posilovat schopnost nepodléhat cizím negativním vlivům

Zásady předcházení šikaně

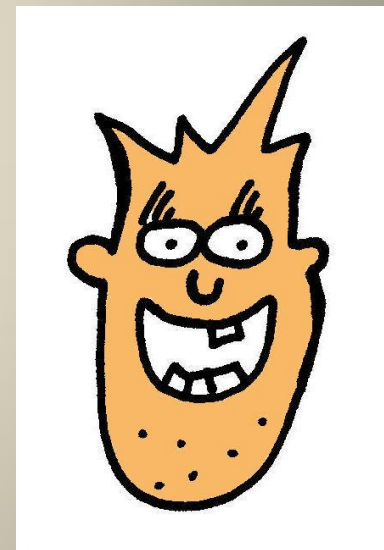
- vytvářet dostatečný prostor pro komunikaci vedoucí
- dítě, dítě – dítě, učit navzájem si naslouchat
- vytvářet přátelskou atmosféru
- umožnit uspět každému
- kladně hodnotit, „neshazovat“ dítě před ostatními
- hodnotit úspěch, dílčí postup, pozitivně motivovat
- být kladným vzorem

ODHALENÍ ŠIKANY

Nejzávažnější negativní roli hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků.

Při vyšetřování šikany jsou doporučeny následující kroky:

- rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili, a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků
- individuální, příp. konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
- zajištění ochrany obětem
- rozhovor s agresory, příp. konfrontace mezi nimi

VAROVNÉ ZNAKY ŠIKANOVÁNÍ

- dítě je osamocené, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
 - při týmových hrách a sportech bývá do mužstva voleno mezi posledními
 - při volných činnostech (např. ve školní družině) se snaží být co nejbližší pedagoga
 - má-li promluvit před skupinou, je nejisté, ustrašené
 - je uzavřené, působí nešťastně, mívá blízko k pláči
 - jeho věci jsou poškozené nebo zničené, rozházené, stále něco postrádá
- odmítá vysvětlit ztráty či poškození svých věcí, používá nepravděpodobné výmluvy

KONEC